

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
готельно-ресторанного та
туристичного бізнесу
протокол №2 від 07 вересня 2020 р.
завідувач кафедри
_____ Олена ОРЛЕНКО)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ВК 4.1. УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ В ТУРИЗМІ

Освітня програма «Туризм» (другий магістерський рівень)

Спеціальність 242 Туризм

Галузь знань 242 Сфера обслуговування

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	Управління сталим розвитком в туризмі
Викладач (і)	Юрченко Віктор Володимирович, кандидат економічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=2059
Контактний тел..	+380502154905
Е-mail викладача:	viktorurcenko@gmail.com
Графік консультацій	ауд. 301 за призначеним часом

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Управління сталим розвитком в туризмі» складена для студентів спеціальності 242 «Туризм». У ході вивчення курсу студенти дізнаються про особливості формування умов сталого розвитку, складовими якої, як відомо, є відповідна теоретична обізнаність та практична компетентність в сфері ефективного розвитку ринку туристичних послуг.

Засвоєнню нового навчального матеріалу здобувачами сприяє використання таблиць, схем та інших наочних матеріалів. Оцінювання знань на практичних заняттях проводиться з урахуванням правильності виконання теоретичних та практичних робіт.

2. Мета та завдання курсу

Мета вивчення дисципліни «Управління сталим розвитком в туризмі» полягає в системі підготовки фахівців сфери туризму, особливостями якої є набуття знань та системного мислення щодо теоретичних, методологічних та прикладних проблеми сталого розвитку туризму на основі діалектичного, системного та функціонального підходів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні теоретичні засади управління, як філософії сучасного бізнесу, з урахуванням специфіки галузі туризму і особливостей ринку туристичних послуг, дається можливість отримання студентами ґрунтовних знань і навиків практичного застосування механізмів управління для досягнення сталого розвитку. Дисципліна, що має предметом концепцію сталого розвитку, повинна допомогти студентам перевести вже набуті знання у площину їх практичного використання.

Основними завданнями навчального курсу «Управління сталим розвитком в туризмі» є:

- формування світогляду майбутнього фахівця щодо розгляду туризму як складної системи в єдності соціальної, економічної та екологічної компонент, подальший генезис якої базуватиметься на концепції сталості;
- визначення сучасного місця туризму в системі наук у процесі суспільного відтворення і структурі економіки;
- ознайомлення студентів з концептуальними засадами формування ринкового механізму управління туризмом і суб'єктами туристичного бізнесу за моделями економічного зростання і сталого розвитку в умовах конкурентного середовища;
- набуття професійних знань щодо визначення стратегічних орієнтирів сталого розвитку суб'єктів господарювання у сфері туризму та відповідного інструментарію формування стратегій з урахуванням реалій сучасного стану туристичного бізнесу в Україні

3. Компетентності та програмні результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Використання знань та умінь, набутих у процесі вивчення іноземної мови, у відносинах з контрагентами та під час обробки іншомовних джерел інформації;

ЗК 6. Вміння обґрунтовувати управлінські рішення, спроможність забезпечувати їх оцінювання і прогнозування для ефективного розвитку соціально-економічних процесів;

ЗК 9. Здатність працювати в інноваційно-культурному середовищі для забезпечення успішної взаємодії в туристичному бізнесі.

Фахові компетентності:

ФК 4. Розуміння організаційно-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності туристичних підприємств;

ФК 11. Управляти поточною діяльністю туристичного підприємства, розраховувати основні фінансово-економічні показники та оцінювати ефективність його функціонування.

Програмні результати:

ПРН 8. Проводити дослідження туристичного ринку та оцінювати перспективи його розвитку у цілому та у рамках окремих видів туризму / географічних напрямів;

ПРН 9. Формулювати концепцію туристичного підприємства, розробляти ефективну стратегію на засадах сталого розвитку і формувати активну політику оцінювання ризиків підприємства туристичної індустрії;

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
3/90	16	14	60

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2020-2021	2	242 «Туризм»	1	Вибірковий

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Мультимедійне обладнання.

7. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному оцінюванні, самостійній роботі та бали підсумкового оцінювання. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. СУТНІСТЬ, ТЕОРІЇ ТА КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ					
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	Тема 1. Сутність, теорії та перспективи сталого розвитку 1. Концепції та теорії сталого розвитку. 2. Теорія самопідтримуваного зростання У. Ростоу. 3. Теорії інвестицій як каталізатору розвитку. 4. Розвиток теорії збалансованого (сталого) розвитку з економічним регулятором еколого-виробничої збалансованості. 5. Теорії по удосконаленню ринкового регулювання процесів суспільно-природної взаємодії.	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 19, 20, 21	Опрацювання лекції Виконання завдань семінарського заняття Контрольна робота	15
	Тема 2. Міжнародний	Лекційне заняття (2 год.)	2, 3, 6, 7, 10, 12, 13, 15, 19, 22	Опрацювання лекції	15

	<p>досвід та роль ООН у визначенні засад сталого розвитку</p> <p>1. Функції Комісії ООН зі сталого розвитку. Рішення ООН за підсумками роботи комісії:</p> <p>2. Передумови та перспективи сталого розвитку: розробка індикаторів сталого розвитку.</p> <p>3. Тематична програма ООН із заходів для забезпечення сталого розвитку.</p> <p>4. Програма розвитку ООН (ПРООН) в рамках спеціальних програм.</p>	<p>Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)</p>		<p>Виконання завдань семінарського заняття Тести</p>	
	<p>Тема 3. Теорія туризму у світлі концепції сталого розвитку.</p> <p>1. Компаративний аналіз поглядів на еволюційний розвиток туризму.</p> <p>2. Парадигма сталого розвитку туризму: сутність, принципи, критерії</p>	<p>Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)</p>	<p>1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 21, 23</p>	<p>Опрацювання лекції Виконання завдань семінарського заняття Контрольна робота</p>	<p>20</p>

	<p>3. Туристська дестинація як управлінська категорія сталого розвитку туризму в умовах глобалізації. Хартія сталого туризму.</p> <p>4. Показники та принципи сталого розвитку туризму.</p> <p>5. Види сталого розвитку туризму.</p>				
Модуль 2. НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТАМИ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ					
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	<p>Тема 4. Системний підхід до дослідження туризму.</p> <p>1. Туризм як соціо-еколого- економічна система. Модель туристичної інфраструктури.</p> <p>2. Система індикаторів та показники розвитку туризму.</p> <p>3. Державні національні програми розвитку туристських дестинацій.</p> <p>4. Програми розвитку окремих видів туризму.</p>	Лекційне заняття (4 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	2, 3, 6, 7, 10, 17, 18	Опрацювання лекції Виконання завдань семінарського заняття Тести	10

	<p>5. Місцеві та регіональні туристські програми та концепції.</p> <p>6. Механізм державного регулювання туризму.</p>				
	<p>Тема 5. Ринкові механізми функціонування суб'єктів туристичного бізнесу в умовах глобалізації.</p> <p>1. Закономірності формування туристського попиту.</p> <p>2. Сутність та головні компоненти туристичної пропозиції.</p> <p>3. Вектори факторного впливу на розвиток підприємств туристичної індустрії.</p>	<p>Лекційне заняття (2 год.)</p> <p>Семінарське заняття (2 год.)</p> <p>Самостійна робота (8 год.)</p>	<p>1, 7, 8, 13, 15, 21, 22, 23</p>	<p>Опрацювання лекції</p> <p>Виконання завдань семінарського заняття</p> <p>Контрольна робота</p>	<p>15</p>
	<p>Тема 6. Методологічні основи управління суб'єктами туристичного бізнесу.</p>	<p>Лекційне заняття (2 год.)</p> <p>Семінарське заняття (2 год.)</p> <p>Самостійна робота (10 год.)</p>	<p>3, 5, 6, 7, 10, 15, 16, 24</p>	<p>Опрацювання лекції</p> <p>Виконання завдань семінарського заняття</p>	<p>10</p>

	<p>1. Система механізмів управління суб'єктами господарської діяльності у сфері туризму.</p> <p>2. Інституціональний механізм управління суб'єктами туристичного бізнесу.</p> <p>3. Економічний механізм розвитку підприємництва у сфері туризму.</p> <p>4. Управління якістю послуг - головний інструмент переходу до сталого розвитку туризму.</p>			Контрольна робота	
	<p>Тема 7. Стратегії управління суб'єктами туристичного бізнесу за форматами сталого розвитку.</p> <p>1. Методичний інструментарій формування стратегій розвитку суб'єктів</p>	<p>Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)</p>	2, 5, 8, 10, 13, 14, 22, 23, 24	Опрацювання лекції Виконання завдань семінарського заняття Тести Контрольна робота	15

	<p>туристичного бізнесу.</p> <p>2. Стратегічні напрями та основні засади розроблення цільових програм розвитку в туризмі.</p> <p>3. Показники, що використовуються в стратегії збалансованого розвитку туризму.</p> <p>4. Реакція громади на розвиток туристичної діяльності.</p> <p>5. Вплив розвитку туризму на довкілля.</p>				
--	---	--	--	--	--

9. Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль з дисципліни «Управління сталим розвитком в туризмі» – це оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти протягом навчального семестру з усіх видів аудиторної роботи (лекції та лабораторні заняття). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення здобувача вищої освіти в освоєнні програмного матеріалу дисципліни; спрямований на необхідне корегування самостійної роботи здобувача вищої освіти. Поточний контроль здійснюється лектором.

№ з/п	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2	Сума балів
Обов'язкові види навчальної діяльності (робіт)				
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі)			
	- тестування	10	10	20
	- письмова робота	-	-	-

	- практичні (лабораторні) роботи	10	10	20
	- усне опитування	10	10	20
	- тощо			
2.	Самостійна робота	10	10	20
3.	Контрольна робота	10	10	20
4.	Разом балів	50	50	100

10. Критерії оцінювання відповіді та бали результатів навчання

Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни «Управління сталим розвитком в туризмі» визначено навчальним планом – диф. залік.

Підсумкова оцінка за вивчення предмета виставляється за шкалами: національною, 100 – бальною, ECTS і фіксується у відомості та заліковій книжці здобувача вищої освіти. Складений диф. залік з оцінкою «незадовільно» не зараховується і до результату поточної успішності не додається. Щоб ліквідувати академічну заборгованість з навчальної дисципліни, здобувач вищої освіти складає іспит повторно, при цьому результати поточної успішності зберігається.

Структура проведення семестрового контролю відображається довідома здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Оцінка з дисципліни за семестр, що виставляється у «Відомість обліку успішності», складається з урахуванням результатів поточного, атестаційного й семестрового контролю і оформлюється: за національною системою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS

Сума балів /	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою / National grade
90-100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для заочної форми навчання максимальна кількість балів за аудиторну роботу – 60 балів, максимальна кількість балів за самостійну роботу – 40 балів.

Усна та письмова відповідь на семінарі повинна відповідати наступним критеріям:

1 бал – навчальним матеріалом володіє на низькому рівні, недостатньо орієнтується в основних питаннях плану;

2 бали – відповідь має фрагментований характер, містить суттєві помилки, відсутня логіка викладу матеріалу, не здатен відповісти на додаткові запитання викладача;

3 бали – відповідь має репродуктивний характер, не вистачає творчого осмислення проблем, при підготовці до семінару не використовувалася додаткова література, присутні деякі суттєві помилки, не може вести дискусію, наводити власні переконливі аргументи;

4 бали – самостійний чіткий і послідовний виклад навчального матеріалу, при підготовці використана додаткова література, відповідь на окремі питання не є повною та потребує допомоги викладача;

5 балів – відповідь є повною, здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, використовує додаткову літературу, здатен вести дискусію на достатньо високому теоретичному рівні.

Види робіт Програмні результати навчання (ПРН)	Усне опитування (виступ, доповідь, участь у обговоренні) на семінарському занятті	Письмові роботи (самостійна робота)	Опрацювання лекційних матеріалів	Підсумкова контрольна робота (тестування)	Разом
ПРН 8	30	20	-	-	50
ПРН 9	30	20	-	-	50
Разом балів	60	40	-	-	100

11. Список рекомендованих джерел

Основна

1. Головинець В, Горобець О., Гуцал С. та ін. Туризм України: економічні та організаційні механізми розвитку Т. : Терно-граф, 2008
2. Кифяк В.Ф. Організація туризму: навч. посіб. Чернівці : Книги-XXI, 2008. – 342 с.
3. Писаревський І.М. та ін. Туризм як національний пріоритет Колективна монографія. - Х.: ХНАМГ, 2010. - 284 с.
4. Ткаченко Т.І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу Монографія. - 2-ге вид., випр. та доповн. - К. : Київ. нац.торг.- екон. ун-т, 2009. - 463 с.
5. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії : навч. посіб. - К. : Атіка, 2006. - 254 с.
6. Ушаков Д.С. Стратегическое планирование в туризме. М. : Изд.-во: Феникс, 2007. – 288 с.
7. Мельниченко С.В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика: монографія / С.В. Мельниченко. - К. : КНТЕУ, 2008. - 494 с.
8. Стратегія розвитку туризму до 2026 року [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com> – законодавчі й нормативні акти України.
9. Туризмологія (теорія туризму) : навч.-метод. посіб. зі спецкурсу. - К. : КУТЕП, 2010 - 70 с.

Додаткова

10. Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туропереїтинг. Вид-во: Альтпрес, К. 2009. - 288 с.
11. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : навч. посібник / О. О. Бейдик. – Київ : Альтерпрес. 2009. – 400 с.
12. Воскресенский В.Ю. Международный туризм. Инновационные стратегии развития. М.: Изд.-во: Юнити-Дана 2007. – 160 с.
13. Бочана І. О. Управління конкурентоспроможністю в туризмі: макрота мікрорівень : монографія / за ред. І. О. Бочана, С. В. Васильчак, О. С. Гринькевич, А. В. Івануси, О. М. Вітер. – Львів : ЛІЕТ, ТзОВ "Ліга-Прес", 2012. – 208 с.
14. Ганич Н.М., Антонюк Н.В., Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник Из-во: Знання, 2008. – 661 с.
15. Герасименко В.Г. Концепція сталого розвитку туризму: етапи становлення і сучасний зміст / В. Г. Герасименко // зб. наук. праць «Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи». – Випуск 1. – Київ : Тонар, 2007. – С. 17–23.

16. Доктрина сталого розвитку. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://semenets.soborna.org.ua>
17. Дубовіч І.А. Сучасні теоретико-методологічні та правові проблеми реалізації концепції сталого економічного розвитку / І.А. Дубовіч // Україна: Схід-Захід – проблеми сталого розвитку : матер. другого туру Всеукраїнської наук.-практ. конф. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Т. 1. – С. 128–130.
18. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство и туризм : учебник для вузов / пер. с англ. под ред. Ноздревой Р.Б. - М. : ЮНИТИ, 1998. - 420 с.
19. Критерії Глобальної ради зі сталого розвитку туризму. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.gstcouncil.org/gstc-criteria/gstc-destination-criteria/>
20. Кучеров А.П. Объектное управление. Новационный и инновационный менеджмент в туризме. М. : Изд.-во Компания Спутник +, 2009 г., с. 208.
21. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О.О. Любіцева, В.К. Бабарицька. - К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. - 335 с.
22. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. - К.: Знання, 2008 р. - 661 с.
23. Національна парадигма сталого розвитку України / За ред. проф., академіка НАН України, д. т. н., проф., засл. діяча науки і техніки України 83 Б. Є. Патона. – Київ : ДУ "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. – 72 с.
24. Ушаков Д.С., Малахова Н.Н. Инновации в туризме и сервисе. М. : Изд-во: Издательский центр МарТ, Феникс, 2010. – 256 с.